

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH
Parashat Ytro – Du 31 janvier au 4 février 2021

בס"ד



Matmidim
Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Brah'a sur un interdit

Cette semaine, le sujet d'étude porte sur **la possibilité de faire une Brah'a sur un interdit** (par exemple dire Chéhakol sur un aliment teref...).

Même si de prime abord il semble évident de ne pas prononcer de bénédiction dans ce genre de cas, malgré tout les Richonim ont été en Mah'loket pour savoir si une telle Brah'a était possible, alors que l'objet de cette Brah'a est contre l'accord d'Hachem, puisque finalement au même moment il tire aussi un profit.

De plus, la halah'a considère qu'il y a certains types d'interdits qui nécessiteront bien une Brah'a et nous devront les connaître.

Cette Souguia peut avoir beaucoup d'incidences Halah'a, c'est pourquoi nous énumérerons les principales dans les vidéos de la semaine, puis d'autres cas seront mis en avant dans la vidéo de H'aboura du Jeudi.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יאָרע דבר תקלה על ידי, ולא אַפְשֵׁל בְּדַבַּר הַלְכָה, וְיִשְׁמְחוּ בִּי חֲבֵרֵי, שְׁלֹא אָמַר עַל טְמֵא טְהוֹר וְלֹא עַל טְהוֹר טְמֵא, וְלֹא עַל מְטַר אָסוּר וְלֹא עַל אָסוּר מְטַר, וְלֹא יִכְשְׁלוּ חֲבֵרֵי בְּדַבַּר הַלְכָה וְאַשְׁמַח בָּהֶם. כִּי יִי תֵּן חֲכָמָה מִפִּי דַעַת וְהִבּוֹנָה. גַּל עֵינֵי וְאַבְיָטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ

Tephila après le Limoud

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁשִׁמְתָּ חֻלְקֵי מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ. וְלֹא שְׁמַתָּ חֻלְקֵי מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שְׁאֲנִי מִשְׁפִּי וְהֵם מִשְׁפִּימִים. אֲנִי מִשְׁפִּי לְדַבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מִשְׁפִּימִים לְדַבְרֵי בְּטָלִים. אֲנִי עֹמֵל וְהֵם עֹמְלִים. אֲנִי עֹמֵל וּמִקְבֵּל שְׂכָר וְהֵם עֹמְלִים וְאֵינָם מִקְבָּלִים שְׂכָר. אֲנִי רֵץ וְהֵם רֹצִים. אֲנִי רֵץ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רֹצִים לְבָאָר שְׁחַת. שְׁנֹאֲמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרְדִם לְבָאָר שְׁחַת. אֲנִשִּׁי דְמִים וּמְרָמָה לֹא יִחַצּוּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי אֲבַטַח בְּךָ

Programme du Dimanche

1) Les sources de la Mah'loket

Etudier rapidement ce Passouk grâce aux commentaires des Richonim (optionnel)

תהלים פרק י' פסוק ג

כִּי־הִלַּל רָשָׁע עַל־תְּאוֹת נַפְשׁוֹ וּבִצַּע בְּרֶךְ נֶאֱמָר יִקְוֶה

רש"י תהלים פרק י' פסוק ג

כי הלל רשע - מוסב על למה ה' תעמוד ברחוק כי עתה עמלק הרשע מתהלל שמשיג כל תאות נפשו
ובוצע ברך נאץ ה' - והגזלן שבח את עצמו לאמר נאץ ה' ושלום יהיה לי [...]
נאץ - כמו חרף וכן כל ל' ניאוצ כך פתר מנחם

אבן עזרא תהלים פרק י' פסוק ג

[...] אשר יהלל רשע בעבור השיגו תאות נפשו והבוצע אשר הוא מברך השם מנאצו [...]

אלשיך על תהלים פרק י' פסוק ג

[...] בוצע ברך, כי הברכה שמברך על הפת הוא על הגזל כי הוא בוצע ברך, ותחת היותו בתאות נפשו לעבוד
את ה' לברכו אדרבה גם ברכתו תועבה כי בה נאץ ה' ומכעיסו [...]

Etudier cette Mishna sur le Zimoun. Constaté que les interdits énumérés sont traités différemment. Ce sera une source de réflexion plus tard pour certains Psakim.

Selon vous, pourquoi Le Zimoun ne peut pas être fait avec quelqu'un qui a consommé un interdit ?

משנה מסכת ברכות פרק ז משנה א

שלשה שאכלו כאחת חייבין לזמן אכל דמאי ומעשר ראשון שנטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו והשמש שאכל כזית והכותי מזמנין עליהם אבל אכל טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שלא נפדו והשמש שאכל פחות מכזית והנכרי אין מזמנין עליהם

Nous apportons deux Rachi : celui sur la Mishna et un autre dans la Guemarra. Quel est son avis sur notre sujet ?

רש"י על המשנה

ויאכל: והשמש. ששמש בסעודה
ואכל עמהם כזית כדי להטורף עמהם
לזמון. וככל הני אטריך לאשמעינן
אע"ג דדמו לאיסור אין כאן צרכה
צעזירה כדמפרש ואזיל בגמרא: עד

L'explication pour la Koula dans Démaï sera interessante pour la Halah'a

שלשה שאכלו פרק שביעי ברכות מז.

רש"י

לבסוף: אכל דמאי וכו': הא לא חזי ליה
כיון דאי בעי מפקר להו לנכסיה והוי עני
וחזי ליה דתנן מאכילין את העניים דמאי

ההסכה: הא לא חזי ליה. והויא לה
צרכת זמון הצאה צעזירה וכתיב
(תהלים י) צולע צרך נאך ה' ואמר
מר (א) (בב"ק דף טז.) הרי שגזל סאה
של חטים וטחנה ואפאה וצרך עליה
אין זה מצרך אלא מנאף: דמאי.

Comprenez-vous que Tosfot est du même avis que Rachi concernant la Braha sur un interdit ?

תוספות מסכת ברכות דף מה עמוד א

אכל טבל אין מזמנין עליו - תימה דאמר בערכין (דף ד.) הכל מצטרפין לזמון כהנים ליום וישראלים ופריך פשיטא ומשני לא צריכא אף על גב דכהן אוכל תרומה וישראל חולין אלמא אף על גב דתרומה אסורה לישראל אחרי שהכהן יכול לצרף עם ישראל לאכול בחולין מצטרפין לזמון והכא נמי נהי דחד מנייהו אכל טבל דאין ראוי לאחרים אמאי אינן מזמנין ויש לומר דאכילת טבל לאו שמה אכילה דלא חזיא אף לכהן אבל תרומה לכל הפחות ראויה לכהן האוכלה והוא הדין אם אכלו שלשתן טבל דאין חייבים לזמן כדאמרינן (בב"ק פ"ט ד' צ"ד) הרי שגזל סאה חטין וטחנה ואפאה ומברך עליהן אינו מברך אלא מנאף מכאן היה אומר רבינו יהודה דשלשה שאכלו והאחד היה מודר הנאה מן השנים והוא אוכל משלו יכול להצטרף עמהם לזימון דנהי דאינו ראוי לאכול עמהם הם ראויים לאכול עמו וכן לענין הנזהר מפת של נכרי אבל אם שלשתן מודרין הנאה זה מזה אין מצטרפין אף על פי שיכולים לשאול על נדרם דהשתא מיהא לא אתשילו

מהרש"א חידושי הלכות מסכת ברכות דף מה עמוד א

בד"ה אכל טבל כו' וה"ה אם אכלו שלשתן טבל דאין חייבין לזמן כדאמרי' כו' עכ"ל מהרש"ל מחק כל זה מדברי התוס' לפי שמצא ראייה זו בדברי הרא"ש על ע"א ואין זה כדאי למחוק כל נוסחות התוס' שלפנינו והפי' לדבריהם דהשתא דטעמא דאין מזמנין על האוכל טבל משום דלאו שמה אכילה ואין קובעין עליה כיון דאסורה אף לכהן ה"ה באכלו שלשתן טבל דאין מזמנין כדאמרינן הרי שגזל כו' אלא מנאץ כיון דמנאץ הוא אין זה מקרי להו קבוע לזמן עליו וה"ל כאוכל פירות כמ"ש הר"י בפ"י הרי"ף וק"ל

Retenir la Guemarra suivante concernant les interdits Miderabanan ainsi que l'explication du Din du Chamach afin de mieux comprendre le Raah ci-après

מו: שלשה שאכלו פרק שביעי ברכות
כצורבא מרבנן דמיו: אכל טבל ומעשר וכו': טבל פשיטא לא צריכא
בטבל טבול מדרבנן ה"ד בעציץ שאינו נקוב: מעשר ראשון כו': פשיטא לא
[...]
ורחמנא אמר ^סונתן הכסף וקם לו: והשמש שאכל פחות מכזית: פשיטא
אידי דתנא רישא כזית תנא סיפא פחות מכזית: והנכרי אין מזמנין עליו:

L'étude aujourd'hui est dédiée à la bonne santé de

Itshak bar Yossef et Dvora bat Rahel

Programme du Lundi

L'avis du Rambam et du Ravad au centre de la Mahloket

רמב"ם הלכות ברכות פרק א הלכה יט

כל האוכל דבר האסור בין בזדון בין בשגגה אינו מברך עליו לא בתחלה ולא בסוף, כיצד הרי שאכל טבל של דבריהם או שאכל מעשר ראשון שלא נטלו תרומותיו או מעשר שני והקדש שלא נפדו כהלכתן אינו מברך, ואין צריך לומר אם אכל נבלות וטרפות או שנתה יין נסך וכיוצא בו.

השגת הראב"ד: כל האוכל דבר האסור כו' עד לא בתחלה ולא בסוף עד סוף הפרק. כתב הראב"ד ז"ל א"א טעה בזה טעות גדולה שלא אמרו שאין מברכין אלא שאין מזמנין עליהם לומר שאין להם חשיבות קביעות הואיל ואוכלין דבר האסור והוא כעין אכילת פירות שאין להם קבע לזימון אבל ברכה תחלה וסוף למה לא יברכו הואיל ונהנו עכ"ל

Selon vous, l'avis du Rambam correspond-il à la lecture Pchouta (de prime abord) de la Mishna ?

Selon vous, Pense-t-il que le problème est l'acte de l'homme qui a fait l'interdit, ou bien c'est la Braha sur un objet interdit en lui-même qui est mis en cause ?

Quelle est la Svara du Ravad ? que penserait-il pour les Birkot Hamitsvot ?

Les preuves pour chacun des avis

רא"ש מסכת ברכות פרק ז סימן ב

ב. אכל טבל כתב רבינו משה ז"ל שאינו מברך עליו לאג בתחלה ולא בסוף והראב"ד ז"ל השיג עליו וז"ל טעה בזה טעות גדול שלא אמרו אין מברכין אלא שאין מזמנים עליהם לומר שאין להן קביעות לזימון הואיל ואוכלים דבר איסור והוא כעין אכילת פירות שאין להן קביעות לזימון אבל ברכה תחלה וסוף למה לא יברכו הואיל ונהנה ונ"ל כדבריו וכן מוכח מהא דאמרי' בפ"ק דסנהדרין (דף ו ב) ובפ' הגוזל קמא (דף צד א) הרי שגזל סאה חטים מחבירו טחנה אפאה והפריש ממנה חלה אין זה מברך אלא מנאץ משמע שחייב לברך אלא שברכתו היא ניאוך

Ce Roch sera analysé plus tard à travers le Beit Yossef et Rabi Akiva Eiger

Qu'est ce que le Roch pense pour les Birkot Hamitsvot ?

חידושי הרשב"א מסכת ברכות דף מה עמוד א

מתני' אכל טבל, אוקימנא בגמרא בטבל טבול דרבנן, כגון שזרעו בעציץ שאינו נקוב, וכתב הראב"ד ז"ל דמינה שמעינן דאלו שאין מפרישין חלת האור מעיסתן אף על פי שאינה אלא מדרבנן אין זמון ביניהן, וטעמא דמילתא דאין מזמנין על מי שאכל דברים האסורים מפני שאין חביריו רשאים להתחבר עמו בחבורה, ובני חבורה שכלן אכלו מדברים האסורין אלו גם הן אין להם קבע שאין קבע וחבור לדברים האסורים, והלכך דוקא ברכת זמון הוא דאין כאן אבל האוכל מהן אף על פי שאינו רשאי חייב לברך עליהן המוציא וג' ברכות שלא אמרו אלא שאין מזמנין עליהן, והרמב"ם ז"ל לא כתב כן וזו היא אחת מן ההשגות שהשיג עליו הראב"ד ז"ל, ולי נראה כדברי הרמב"ם ז"ל מדתניא ומייתי' לה בפ' במה מדליקין [כ"ג א'] הדמאי מערבין בו ומשתתפין בו ומברכין עליו ומזמנין עליו ומפרישין אותו ערום בין השמשות, דאלמא דמאי הוא דמברכין עליו הא טבל אין מברכין עליו, ודוחק הוא לומר מברכין כדי נקטי' ואגב גררא דמזמנין

חידושי הרא"ה מסכת ברכות פרק ז – שלושה שאכלו

(La deuxième partie de ce Raah concerne plutôt les Halahot en cas de force majeure qui seront traitées en fin de Souguia)

אכל טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שלא נפדו [והשמש] שאכל פחות מכזית והנכרי אין מזמנין עליהם. פי' טעמא דמתני' בכל הני משום דבשום מאכל עברה ליכא ברכה, ולא תימא דוקא זמון הוא דקאמר, דהא קתני בהדיא בהדיא והשמש שאכל פחות מכזית מי איכא למימר דזמון הוא דליכא אבל ברכה מברך בפחות מכזית, אלא ודאי דאינו מברך כלל, דאי איתה בהני דלעיל דאכלי אסור דמברכי כלל פרושי הוה מפרשינן לה בגמרא, והדין נותן דהיאך יברך אין זה מברך אלא מנאץ ואין זה אלא מזכיר עון, תדע לך הרי שהיה אוכל חזיר ונבלה יברך, ולא עוד אפילו אוכל אותן בהיתר כגון חולה שיש בו סכנה וצריך להן אין לברך על אכילתו זאת וכן כתב הרב ר' משה ז"ל, וכן הדין בודאי באיסורין דרבנן באוכל אותן באיסור, אבל אוכל אותן בהיתר, כגון חולה שיש בו סכנה או מעשה שבת על ידי גוי בחולה שאין בו סכנה, נראה ודאי שמברך שכיון שהתירוהו והוא טעון ברכה מן התורה ודאי מברך, לפי [ש]היום מותר הוא לאכילה ומאכל זה מותר הוא אלא שנעשה בו מלאכת איסור ומלאכה הותרה לגבי האי, ומכאן למי שהוצרך ואכל ביום הכפורים אף על פי שאכל בהיתר אין לו לברך לא לפניו ולא לאחריו דכיון דיום זה אסור הוא לאכול הוה להו כלהו מאכלות לגבי האי יומא כחזיר ונבלה, ותו דלאו מידי דהנאה הוא אלא דצערא, ואף על גב דלא סגי' דלא מיתהני, הנאתו על ידי אונס ולא שייך לברוכי בהא, וזה כדין אשה שנאנסה ותחילתה באונס וסופה ברצון דחשבינן לה אונס

הלכות ברכות לריטב"א פרק ה אות יב

(Optionnel)

מי שאכל או שתה דברים האסורים מן התורה או מדבריהם אינו מברך לפנייהם ולא לאחריהם כלל שאין זה הנאה, ועל המברך נאמר (תהלים י') ובוצע ברך נאץ ה', ואין צריך לומר כשאכלם באיסור אלא אפילו אכלם בהיתר מפני חליו שהיה מסוכן אינו חשוב נהנה ואינו מברך עליו כלל, שכל הנאה שתחילתה באונס וסופה ('ברצון אינה הנאה ואשת ישראל שנאנסה מותרת לבעלה אף על פי שסופה לרצון) (כתובות נ"א ב)

שם אות יג

לפיכך חולה האוכל ביום הכפורים אינו מברך כלל, שהלחם וכל מאכל אסור הוא לו ביום הכפורים כחזיר בשאר ימים אלא שהותר לו מפני חליו כשאר איסורין, אבל חולה שבשלו לו בשבת על ידי גוי או על ידי ישראל בהיתר

דברים המותרין מכיון שאין בגופן איסור אלא במעשה שבת ומעשה זה נעשה בהיתר מברך לפניו ולאחריו כדינו, וכן דעת מורי נ"ר

Deux preuves rapportées par le Beit Yossef :

תוספתא מסכת דמאי פרק ב הלכה יד

[...] כיוצא בו לא יושיט ישראל אבר מן החי לבני נח ולא כוס יין לנזיר שאין מאכילין את האדם דבר האסור לו וכולן אין מברכין עליהן ואין מזמנין עליהן ואין עונין אחריהן אמן

תלמוד ירושלמי מסכת חלה פרק א הלכה ה

תני מצה גזולה אסור לברך עליה. א"ר הושעיא על שם [תהילים י ג] ובוצע ברך ניאץ ה'. א"ר יונה הדא דתימא בתחילה אבל בסוף לא דמים הוא חייב לו. רבי יונה אמר אין עבירה מצוה. רבי יוסי אמר אין מצוה עבירה. א"ר הילא [ויקרא כז לד] אלה המצות אם עשיתן כמצותן הן מצות ואם לאו אינן מצות

Programme du Mardi

Avis du Beit Yossef

Comment comprenez-vous sa preuve du Yeroushalmi ?

En ce qui concerne son avis sur Rabénu Yona, il est intéressant de voir ses paroles directement ... : optionnel

Le Kesef Mishné (qui est le même auteur que le Beit Yossef) permet d'expliquer pourquoi la Mishna n'a pas parlé de Brahot

בית יוסף אורח חיים סימן קצו

אכל טבל אין מזמנין עליו. משנה בפרק שלשה שאכלו (מה.) ובגמרא (מז:): אוקמינן בטבל טבול דרבנן כגון שזרעו בעציץ שאינו נקוב וכתב הרשב"א (שם במשנה) בשם הראב"ד דמינה שמעינן דאלו שאין מפרישין חלת האור מעיסתן אף על פי שאינה אלא מדרבנן אין זימון ביניהם

כתב הרמב"ם שאין מברכין עליו לא בתחלה ולא בסוף וכן על כל דבר של איסור ואפילו איסור דרבנן והראב"ד השיג עליו וכתב שלא אמרו אלא אין מזמנין עליו וכו'. בפ"א מהל' ברכות (הי"ט) והרא"ש כתב בריש פרק שלשה שאכלו (סי' ב) שנ"ל כדברי הראב"ד מדאמרינן בפרק קמא דסנהדרין (ו:): ובפרק הגוזל (בבא קמא צד.) הרי שגזל סאה חטים טחנה אפאה והפריש ממנה חלה אין זה מברך אלא מנאץ אלמא שחייב לברך אלא שברכתו הוא ניאוך ע"כ ולא ידעתי למה דחה דברי הרמב"ם בכך דהא גרסינן בירושלמי פרק קמא דמסכת חלה (ה"ה) תני מצה גזולה אסור לברך עליה אמר רבי אושעיא על שם (תהלים י ג) ובוצע ברך נאץ יי' הדא דאמרה בתחלה אבל בסוף דמים הוא חייב לו רבי יוסי אומר אין עבירה מצוה אמר רבי אילא (ויקרא כז לד) אלה המצות אם עשיתן כמצותן הרי הן מצות ואם לאו אינן מצות ומשמע דלרבי יוסי ורבי אילא **בסוף נמי** אינו מברך על מצה גזולה. ואין לדחות ולומר דאדרבה משם ראייה דטעמא דמצת מצוה היא הא לאו הכי שפיר מברך עליה דהא איכא למימר דברכת המזון נמי מצוה היא דכתיב (דברים ח י) ואכלת ושבעת וברכת והא דנקט מצה להודיעך כחו דרבי אושעיא דאף ע"ג דאיכא נמי מצות מצה מברך בסוף וההיא דהרי שגזל חטים וכו' נמי כדברי הרמב"ם דייקא לפום נוסחי דידן שכתוב בהם כיצד מברך אין זה מברך אלא מנאץ דמשמע דמתמה כיצד אפשר שיברך והלא אם היה מברך אינו אלא מנאץ הילכך לא יברך. וגם לפי נוסחת הרא"ש יש לפרש דהכי קאמר אם בא לברך אין זה מברך אלא מנאץ הילכך לא יברך. ועוד דבהדיא תניא בתוספתא דמסכת דמאי פ"ב (הי"ד) כיוצא בו לא יושיט ישראל אבר מן החי לבני נח ולא כוס יין לנזיר שאין מאכילין את האדם דבר שהוא אסור לו ועל כולן אין מברכין עליהן ואין מזמנין עליהן ואין עונין אחריהן אמן וגם מדברי רש"י בפירוש משנה קמייתא דפרק שלשה שאכלו משמע דסבירא ליה דאין מברכין על דבר איסור וכן נראה שהוא דעת ה"ר יונה וגם הרשב"א (מה. ד"ה מתני') סובר כן והביא ראייה מדתניא בפרק במה מדליקין (שבת כג.) הדמאי מערבין בו ומשתתפין בו ומברכין עליו ומזמנין עליו אלמא דמאי הוא דמברכין עליו הא טבל אין מברכין עליו ודוחק הוא לומר דמברכין כדי נקטיה ואגב גררא דמזמנין ע"כ וכן הלכה

כסף משנה הלכות ברכות פרק א הלכה יט

[...] מעתה מתניתין דתנן בפ' שלשה שאכלו אכל טבל ומעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שלא נפדו אין מזמנין עליהן לאו דוקא זימון דה"ה אין מברכין עליהן אלא אידי דתנא רישא אכל דמאי ומעשר

ראשון שנטלה תרומתו ומע"ש והקדש שנפדו מזמנין עליהם דאשמועי' דלא מיבעיא דמברכין עליהן אלא מזמנין נמי תנא נמי סיפא אין מזמנין אבל ה"ה דאין מברכין עליהן

רבינו יונה מסכת ברכות דף לג עמוד א

[...] ונמצינו למדין מדברים הללו שמי שאכל דבר האסור [אינו מצטרף] עם האחרים לזימון וכן אם אכלו כולם דבר האסור אין מזמנין אבל ודאי חייב כל אחד ואחד לברך עליו תחלה וסוף כיון שנהנין ממנו. ור"מ ז"ל כתב בהלכות ברכות בפ' ראשון שאינו מברך עליו כלל לא בתחלה ולא בסוף והראב"ד ז"ל השיג עליו וזה לשונו טעה בזה טעות גדול שלא אמרו אין מברכים אלא שאין מזמנין עליו לומר שאין להם קבע לזימון הואיל ואוכלין דבר האסור והוא כעין אכילת הפירות שאין לו קבע לזימון אבל ברכה תחלה וסוף למה לא יברכו הואיל ונהנו עד כאן [...]

Autre contradiction de Rabi Akiva Eiquer sur le Roch

(Pour ceux qui veulent approfondir ...)

רבי עקיבא איגר מסכת ברכות דף מה עמוד א

מתניתין, אכל טבל, בהרא"ש כתב ר"מ ז"ל שאינו מברך עליו תחילה וסוף, והראב"ד השיג עליו דרך אין מזמנין עליו אבל ברכה תחילה וסוף למה לא יברכו הואיל ונהנו, וכתב הרא"ש עלה ונ"ל כדבריו מהא דאמרינן בפרק הגוזל הרי שגזל סאה חטים טחנה אפאה והפריש ממנו חלה אין זה מברך אלא מנאץ, משמע שחייב לברך אלא שברכתו הוא ניאוך, עכ"ל. וקשה לי דאיך אפשר לדייק מלשון זה דאינו מברך אלא מנאץ דחייב לברך אלא שברכתו ניאוך, הא למה דקאמר אביי בב"ק דטעמא דראב"ד דס' שינוי אינו קונה, א"כ ממילא אסור לו לברך דהא כיון דלא קנאו הוי כנוטל חלה מעיסה אחרת דלא הוי חלה כלל, גם אף למה דדחינן שם דס' שינוי קונה אלא דהוי מצוה הבאה בעבירה, הא מ"מ משום מה"ב לא יצא ידי מצוה ואין שייכות ברכה בזה [...]. גם לפי ההנחה זו דלא הוי מה"ב ממש כיון דנקנה לו קודם המצוה ממילא ליתא לראיית הרא"ש דהתם דבשעת הפרשת חלה כבר נסתלק העבירה מש"ה מברך דהוי רק גנאי להזכיר ש"ש עליו, אבל הכא באוכל טבל בעידן האכילה הוי העבירה י"ל דאינו מברך כלל וצ"ע

Peut-on expliquer le Yeroushalmi différemment que le Beit Yossef ? Voir le Roch lui-même sur ce Yeroushalmi et le Guilyoné Hachass

רא"ש מסכת פסחים פרק ב סימן יח

וכן כתב הרמב"ם ז"ל (פ"ו מהל' מצה) דאין אדם יוצא במצה גזולה *ובירושלמי (פ"ק דחלה הל' ט) גרס מצה גזולה אסור לברך עליה אמר ר' אושעיא ע"ש שנא' ובוצע ברך נאץ ה'. הדא דתימר בתחלה אבל בסוף דמים הוא דחייב ליה אלמא משמע דאין בו איסור אלא משום ובוצע ברך נאץ וגו' אבל בדיעבד נפיק בה. ותו מסיק בה בירושל' רבי [יונה] אומר אין עבירה מצוה רבי יוסי אומר אין מצוה עבירה אמר רבי אילא אלה המצות אם עשאן כמצותן מצוה ואם לאו אינה מצוה. ואפשר דהני אמוראי פליגי ואית להו כיון דלא עשאן כמצותן אינה מצוה ולא יצא ידי חובתו

גליוני הש"ס (ירושלמי) מסכת חלה פרק א הלכה ה

שם תני מצה גזולה אסור לברך עלי', נ"ב פי' ברכת מצוה ולא דווקא הברכה רק דאסור לצאת בה כו' א"ר יונה הדא דתימא בתחלה היינו דלכתחלה אסור לצאת בה דבאכילתו מכלה אותה וגוזל מחדש אבל בסוף פי' אם עבר ואכלה לשם מצוה דמים הוא חייב לו (ותיבת לא נ' דצריך למחוק) פי' דקנאה בלעיסה בשינוי ונתחייב דמים אבל גוף המצה נעשה שלו וקיום אכילת המצה היא בגרון או במעיים ושפיר בשעת המצוה היא שלו ויוצא בה שפיר [...].

L'étude aujourd'hui est dédiée à la Réfoua Chéléma de

Rachel bat Zohra

Programme du Mercredi

Etudier cette nouvelle vision développée par le Taz. Pensez-vous que ca puisse être conforme aux paroles du Ravad et du Roch cités précédemment ?

ט"ז אורח חיים סימן קצו ס"ק א

[...] ולעד"נ דודאי לא היה מביא הרא"ש ראייה מההיא דמנאץ ללמוד משם שיברך וינאץ הקדוש ברוך הוא דודאי טוב לו השתיקה אלא נראה דגם הראב"ד אינו חולק על אוכל איסור במזיד אלא על האוכל בשוגג שכ"כ הרמב"ם שם כל האוכל דבר איסור בין בזדון בין בשגגה אינו מברך עליו תחלה וסוף כו' ונ"ל דכ"ע ס"ל דמתני' שאמרה אכל טבל אין מזמנין היינו שאכל בשוגג דאלו במזיד הוה רשע גמור ופשיטא שאין מזמנין עמו אלא ודאי דבשוגג אמרינן כן וס"ל להרמב"ם דאין אכילתו נחשבת אכילה כלל ודומה למ"ש בי"ד סי' קי"ט המוכר לחבירו דבר שאיסורו מן התורה ואכלו יחזור לו המעות דהוה כאלו לא אכלו הכי נמי כן הוא לענין ברכה וחמיר טפי דאפילו באיסור דרבנן נחשב לגבי ברכה כאלו לא אכל כלל [...]

מור וקציעה סימן קצו

הרב בט"ז [ס"ק א] מוקי לפלוגתייהו דהרמב"ם והראב"ד וסיעתו בשוגג, דלהר"מ אפ"ה אין מברכין עליה, דאין אכילת איסור נחשבת אכילה, אפילו באיסור דרבנן ואף בשוגג, והראב"ד ודעמיה סברי, דבשוגג מברכין עליה שכן נהנה, ועד"ז מפרש לשון הרא"ש, דדייק מדבמזיד מנאץ הוי, ממילא בשוגג ובאנוס רמי חיובא עליה, אבל במזיד דהוי רשע גמור, פשיטא דלא פליגי הראב"ד והרא"ש. עכ"ד

ואני רואה דבריו טובים ונכוחים במ"ש שיברך על השוגג ולא על המזיד, אף על פי שבודאי אינו מוכרח שיסברו הראב"ד והרא"ש כך, ופשטא דמילתא ודאי לא משמע הכי, מדסתמו דבריהם [...]

2) Décisions Halah'a

שולחן ערוך אורח חיים סימן קצו סעיף א

אכל דבר איסור, אף על פי שאינו אסור אלא מדרבנן, אין מזמנין עליו ואין מברכין עליו לא בתחלה ולא בסוף

משנה ברורה סימן קצו ס"ק ד

ולא בסוף - ואפילו אם אכל כדי שביעה ואם אכל [ד] בשוגג ונזכר אחר אכילתו דעת הט"ז ועוד כמה אחרונים דבזה יוכל לברך בסוף [והיינו אפילו לא אכל כדי שביעה] דבזה לא שייך נאוך אלא דלענין זימון [ה] אפילו בשוגג

אין לזמן ע"ז דאכילת איסור לא חשיבא קביעות. אם גב או גזל חטים וטחנן ואפאן [ו] י"א שאע"פ שקנאן בשינוי והרי הם שלו אלא שחייב לשלם לו דמים עבורם מ"מ אסור לברך ע"ז בין ברכה ראשונה ובין בהמ"ז [ז] דלענין ברכה דאית בה הזכרת השם חמיר טפי ותמיד הוא בכלל נאוץ [ח] וי"א דהואיל וקנה יכול לברך ודעת המ"א דלענין בהמ"ז אם אכל כדי שביעה יש להורות בזה שיברך בהמ"ז [ט] דהוא דאורייתא ויש להחמיר ולברך

Répondre Amen (optionnel)

מגן גיבורים אלף המגן סימן קצו ס"ק ג

ה"ה דאין עונה אחריו אמן ודוקא בדבר שהוא איסור ממש אבל דבר שהאוכל נוהג בו היתר והשומע נוהג בו איסור כגון פת עכו"ם וכדומה השומע עונה אמן

Quelqu'un a mangé du pain à satiété avec un Issour Miderabanan (optionnel)

אמרי אמת הלכות ברכות פרק א הלכה יט

האוכל דבר האסור וכו' אינו מברך עליו לא בתחלה ולא בסוף וכו'. צ"ע מדוע לא יברכו ברהמ"ז על אכילת איסור דרבנן, הלא מן התורה לא אכל שום איסור וכיון ששבע נתחייב בברהמ"ז

משנה ברורה סימן קצו ס"ק ד

ולא בסוף - ואפילו אם אכל כדי שביעה

שולחן ערוך אורח חיים הלכות ברכת הפירות סימן רד סעיף ח

כל האוכלין והמשקין שאדם אוכל ושותה לרפואה, אם טעמם טוב והחירך נהנה מהם, מברך עליהם תחלה וסוף. הגה: אם אנסוהו לאכול או לשתות, אף על גב דהחירך נהנה ממנו אינו מברך עליו, הואיל ונאנס על כך (ב"י בשם אהל מועד והרא"ה)

משנה ברורה סימן רד ס"ק מה

אף על גב דהחירך וכו' - ולא דמי למש"כ לקמיה בסעיף ט' באוכל איסור מפני הסכנה דמברך עליו כיון דעכ"פ נהנה אף דגם שם אכילתו ע"י אונס שאני התם דהאונס אינו על האכילה גופא משא"כ הכא שהאכילה גופא הוא ע"י אונס שאונסים אותו לאוכלו [לח] לא שייך בזה לחייבו לברך על הנאתו כיון שהוא בע"כ כן היא סברת הרמ"א והסכימו עמו הרבה אחרונים [מ] ויש חולקים ע"ז וס"ל דכיון שסוף סוף נהנה גרונו מזה חשיבא אכילה וצריך לברך ע"ז וכהיה דס"ט ועיין בח"א שהכריע דבפת אם אכל כדי שביעה דבהמ"ז שלו הוא מה"ת יברך

שער הציון סימן רד ס"ק לח

לח) ואף על גב דלענין מצה קיימא לן בסימן תע"ה דכפאוהו ואכל מצה יצא, אלמא דחשיבא אכילה, זהו לענין לצאת ידי המצוה, אבל לחייבו ליתן הודאה על זה אחר אכילתו אפשר דלא שייכי, כיון שאנסוהו על זה [אליה רבה]. ויש מתרצין דכיון דדבר מצוה הוא אמרינן דמסתמא נתרצה אחר כך על זה, וכמו שכתב הרמב"ם סברתו לענין גט מעושה. ונפקא מינה בין התרוצים לענין ברכת המזון, דלתרוץ השני צריך שם גם כן לברך ברכת המזון אחר אכילתו, מה שאין כן לתרוץ הראשון

שער הציון סימן רד ס"ק מ

מ) ט"ז ומגן אברהם ופרי חדש וכן מצדד במטה יהודה. ובאמת מה שכתב המגן אברהם ושער דבעל דעה זו הוא מי שנזכר בתשובת הרשב"א, דחולק גם כן על הא דסעיף ט' וסבירא לה דגם שם אינו מברך, כן הוא באמת שכן מבואר בחידושי הרא"ה ריש פרק ג' שאכלו, דבין מי שאוכל דבר אסור או ביום הכפורים מפני הסכנה אינו מברך משום דהוא הנאת אונס ולא חשיבא הנאה, וכהיהא דאשה שנאנסה, עיין שם באריכות. ומכל מקום אף על גב דכוון את האמת בדברי הרא"ה שהוא בעל הג"ה זו, דלדידיה תלוי דין זה בהיהא דסעיף ט', מכל מקום אין לדחות מפני זה דברי הרמ"א בעניננו, לפי מה דקיימא לן בסעיף ט' דלא כוותיה דהרא"ה, דשפיר יש לחלק ביניהם, כמו שכתבנו במשנה ברורה, וראה הרמ"א לתפוס בזה כוותיה

Bon Limoud sur Matmidim !